

Lesbrief bij de voorstelling:

LADDER NAAR DE MAAN

Over Josefien die een nachtje logeert bij haar tante Lola, een boekenschrijfster. Over een ladder van ijslollystokjes, een Astronaut en een bijzondere tweeling: Pop-Sterren. Over het Mannetje van de Maan maar bovenal: over hoe woorden tot leven komen, fantasie en wekelijkheid door elkaar lopen en alleen zijn een andere betekenis krijgt.

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Over de voorstelling
3. Over Ila van der Pouw
4. Voor we naar het theater gaan. –enkele vragen vooraf
5. Tijdens de voorstelling
6. Hoe wordt een theatervoorstelling gemaakt
7. Boeken, films en liedjes om te gebruiken bij het thema Ladder naar de maan.
8. Versje Anne M.G. Schmidt. Het mannetje in de maan.
9. Beeldende Vorming: -tekenen -plakken.
10. Moederdag/vaderdag idee
11. Dramaopdrachtjes/spel idee
12. Kleurplaat
13. Napraten

Inleiding

Binnenkort gaat u met uw groep naar de voorstelling 'Ladder naar de Maan' een familievoorstelling vanaf 4 jaar gespeeld door Ila van der Pouw. De manshoge, prachtige poppen zijn gemaakt door theatervormgeefster Cynthia Borst. Het maanmannetje door Jochen Lange. Het verhaal en de dialogen zijn geschreven door Rob Bloemkolk en de regie was in handen van Neville Tranter. Het verrassende decor is een ontwerp van Kathelijne Monnens en gemaakt door Drost Theatertechniek. De animatiefilms zijn van Erik Hesse.

Ladder naar de Maan gaat over Josefien die een nachtje logeert bij haar tante Lola, die kinderboeken schrijft. Over een ladder van lollystokjes, een Astronaut en een bijzondere tweeling: Popsterren. Over het aandoenlijke Mannetje van de Maan maar bovenal: over hoe woorden tot leven komen, fantasie en wekelijkheid door elkaar lopen en alleen zijn een andere betekenis krijgt.

In dit lesmateriaal vind je informatie over Ila van der Pouw en over de voorstelling. Tips over boeken, liedjes, filmpjes en een aantal spelopdrachten en tips die je kunt uitvoeren met je groep. Op de site www.ilavanderpouw.nl kun je ook nog samen met de kinderen foto's en filmpjes bekijken van de voorstelling.

We wensen jullie heel veel plezier met de voorstelling, tips en wetenswaardigheden van deze lesbrieven van Ladder naar de Maan

Over de voorstelling

Omdat haar ouders aan het verhuizen zijn, logeert Josefien een weekend bij haar tante Lola die kinderboeken schrijft. Fien voelt zich eenzaam op haar nieuwe school. “Net zo alleen als het Mannetje van de Maan” vertrouwt ze Lola toe. En dat is dan ook meteen de reden dat Fien naar de maan wil. Maar ja, de maan, hoe kom je daar? Tante verzint een verhaal hoe je daar met een ladder van ijslollystokjes kan komen. En als je in verhalen gelooft is alles mogelijk. Fien maakt dezelfde avond een ladder van de stokjes en klimt naar de maan. Eenmaal daar aangekomen stort de ladder in elkaar en blijft Fien alleen achter. Lola reist haar al schrijvend achterna. Eenmaal op de maan ontmoet ze een Astronaut, twee Pop-Sterren en het Mannetje van de Maan. Zal ze Josefien terugvinden en hoe komen ze weer terug op de aarde. Maar bovenal: zal het Lola lukken om haar nieuwe boek te schrijven?

Ila van der Pouw speelt solothater met poppen. Tijdens de voorstelling ontwikkelen die zich als volwaardige medeacteurs. Het decor verandert in een handomdraai van de zolderkamer naar een maanlandschap compleet met maan en sterrenhemel.

Gedurende de voorstelling wordt gebruik gemaakt van animaties (Erik Hespe) Je kunt de volle maan door het zolderraam zien en het klimmen van Josefien naar de maan, waarna de ladder in elkaar stort. Maar ook bij het zicht op de aarde wordt gebruik gemaakt van animatie. Het maanlandschap zelf zie je op het toneel. Het is onderdeel van het decor.

Over Ila van der Pouw

Ila van der Pouw start na een paar jaar voor de klas met de regieopleiding aan de HKA. In 1997 wordt Stichting Maanlach opgericht en werkt ze met verschillende impresariaten, waaronder Jongsma&Hartgring, PrimaRima en theaterbureau Slot in Amsterdam. Vanaf 2015 gaat Ila verder met Bureau Vanaf 2. Met partner en schrijver Rob Bloemkolk wordt elke 2 jaar een nieuwe voorstelling gemaakt. Vaste regisseur is Neville Tranter. Vanaf 1997 maakt Gerda Schimmel vele jaren de prachtige poppen. Vanaf 2008 werkt Ila met verschillende andere poppenmakers waaronder Kathelijne Monnens, Karen Beens, Jochen Lange en Cynthia Borst. Ila's voorstellingen kenmerken zich door opzienbarende decors waarin solotheater gespeeld wordt met manshoge poppen die als waardige acteurs naast haar staan. Wat is echt en wat is niet echt is de vraag die na de voorstelling vaak gesteld wordt. Sleutelwoorden voor de voorstellingen zijn gelaagd poëtisch en sprookjesachtig. In de afgelopen jaren heeft Ila meerdere prijzen, nominaties en Awards voor diverse voorstellingen gekregen.

Zoals: Het Jantje, de prijs van de Haagse Kinderjury, Awards for Best Performance, Best Play, Best Animation en the Outstanding Drama Award, de publieksprijs van het Noordhollands Dagbad, nominatie Rabobank Cultuurprijs Podiumkunsten en de nominatie voor de ZappTheaterPrijs 2013 Ila van der Pouw speelt vrije voorstellingen en voor scholen in de kleine en middelgrote theaterzalen van Nederland en België. Een overzicht van haar werk en foto's, trailers en speellijsten kun je bekijken op haar site: www.ilavanderpouw.nl.

Voor we naar het theater gaan

Indien het een bezoek buiten uw eigen school is (theater, gemeenschapshuis, andere school) vertelt u iets over die andere locatie. Wat treffen de leerlingen daar aan? Hoe dienen ze zich te gedragen? Vraag wie er wel eens in een theater is geweest. Hoe ziet zo'n zaal eruit? Wat gebeurt er?

Vertel ook hoe de reis er naar toe verloopt, waar de garderobe en de toiletten zijn en dat de leerlingen eventueel hun schoenen moeten uittrekken wanneer de voorstelling in een gymzaal gespeeld wordt. Vertel tot slot dat aan het begin van de voorstelling het licht uitgaat en wat de kinderen moeten doen als de voorstelling is afgelopen.

Als de voorstelling op uw eigen school plaatsvindt vertel dan, indien dit het geval is, dat er kinderen van andere scholen komen kijken, soms ook op andere tijden en dat elke voorstelling ongestoord moet kunnen verlopen.

Indien u met de bus gaat, zorg er dan voor dat er geen al te uitgelaten stemming ontstaat die ook tijdens de voorstelling aanhoudt.

Enkele vragen vooraf:

- Hebben jullie al eens een theatervoorstelling bezocht?
- Wat zijn jullie ervaringen met theater? Positief/negatief? En waarom?
- Speelt er iemand zelf toneel?
- Wat verwachten jullie van deze voorstelling?
- Weten jullie wat een première is?

Tijdens de voorstelling

Alles tijdens de voorstelling gebeurt live op het podium. Een goede theatervoorstelling spelen vergt opperste concentratie van de speler. Die staat voor jou op het podium en kan jou ook zien en horen, net zoals jij de speler ziet en hoort. Om er voor te zorgen dat alles goed verloopt zijn er in het theater een aantal regels, die noem je theatercodes, waar iedereen zich aan moet houden:

- te veel praten tijdens een voorstelling kan storend zijn, voor je medetoeschouwers, maar ook voor de speler.
- eten/drinken is niet toegelaten tijdens een voorstelling.
- zodra de lichten uitgegaan zijn, is alle aandacht gericht op het podium.
- elke keer opnieuw spelen de acteurs de hele voorstelling met volle inzet en dat verdient een applaus op het einde
- gsm's moeten verplicht uitgeschakeld worden
- er mogen geen opnames gemaakt worden met flitslicht tijdens de voorstelling (foto, camera, ...)
- en tot slot heel belangrijk: zorg dat je geplast hebt voordat de voorstelling begint.

Het is heel storend als je dat tijdens de voorstelling doet. En als er 1 gaat, gaan er meteen een hele boel. Je kunt je voorstellen dat dat erg vervelend is voor de zaal en voor de speler.

Hoe wordt een theatervoorstelling gemaakt :

- Welke elementen zijn aanwezig bij een theatervoorstelling? (podium, decor, licht, muziek, ...)

- Wie werken er allemaal mee en wat moet er allemaal gebeuren voor het maken van een theatervoorstelling?

(iemand heeft een idee, er wordt een tekst gezocht of geschreven, er worden poppen, decor en kostuums gemaakt, de technicus zorgt voor het licht en geluid, er wordt gerepeteerd ...)

- Hoe lang wordt er gemiddeld gewerkt aan een voorstelling?

(het duurt wel een half jaar voordat alles gemaakt is, er worden ideeën uitgewerkt, er wordt een script geschreven, er worden poppen uitgetoetst, er zijn vergaderingen met makers van het decor, de poppen, de films die gebruikt worden, er wordt 6 weken gerepeteerd en er worden flyers en posters gemaakt)

-op de website kun je kijken naar 2 televisieprogramma's van Kunstnet t.v.

The making of Newton en the making of Titus, zoon van Rembrandt. Het zijn documentaires van eerdere voorstellingen die gemaakt zijn, maar het geeft een goed beeld hoe er aan een voorstelling gewerkt wordt.

Ga naar www.ilavanderpouw.nl - voorstellingen-Titus of Newton-video en klik op de film: the making of van Alef Starreveld in opdracht van Kunstnet t.v.

Boeken, films en liedjes om te gebruiken

Een paar voorbeelden van leuke boeken die je in de klas kunt gebruiken vooraf of na de voorstelling zijn:

Boeken:

- Ik wil de maan. Auteur: Jonathan Emmett
- Kleine Beer en Grote Beer kijken naar de maan
- Maan heeft verdriet. Auteur: Guido van Genechten
- Papa, pak je de maan voor mij? Auteur: Eric Carle
- Groot van liefde. Auteur: Ianka Fleerackers
- Waar is de maan. Auteur: Nelleke Scherpbier
- Een lied voor de maan. Auteur: Toon Tellegen
- Geen nacht zonder maan. Auteur: Emma Damon
- De zon, aarde en maan. Auteur: Pieter Winters en Margot Senden
- Kleine raaf vliegt naar de maan. Auteur: Marcus Pfister

Films en liedjes:

- Het mannetje van de maan. Animatiefilm van Stephan Schesch vanaf 6 jaar (bron: Eye filmmuseum) te vinden op youtube
- <http://youtu.be/FAE4HUtO0XM> (Trappetje naar de Maan, Sesamstraat)
- Soms als ik eenzaam ben, ga ik fantaseren van Bert en Ernie. Te vinden op youtube
- Er zijn nog meer leuke filmpjes op youtube over het mannetje van de maan en een aantal animatiefilms van prentenboeken (o.a. maan heeft verdriet) over de maan.

liedjes:

- roltrap naar de maan. Klein Orkest
- Mannetje in de maan. Herman Broekhuizen
- In de maneschijn

Trailer ladder naar de Maan:

www.ilavanderpouw.nl ga naar voorstellingen-ladder naar de maan-video. Ook foto's van de voorstelling zijn te downloaden.

Versje (Annie M.G. Schmidt)

Het mannetje in de maan.

Er zit 'n mannetje in de maan
en dat kijkt naar beneden.
Als jij je boterhammen laat staan,
dan kijkt hij ontevreden.
Dan roept hij woedend: Asjeblieft !
Marietje zit te treuzelen,
in plaats van zoet en braaf en lief,
haar boterham te peuzelen.
Ik kijk Marietje nooit meer aan !
zo zegt het mannetje in de maan,
hij trekt een jas van wolken aan
en.... weg is ie !

Het is maar dat je het niet vergeet:
als jij je boterham niet eet
dan is je moeder boos misschien
en dan je vader bovendien,
en dan ook nog, ja, denk daar aan:
het mannetje,
het mannetje,
het mannetje in de maan...

Beeldende Vorming

Tekenen na de voorstelling.

- teken het mannetje van de maan. Hoe denk jij dat hij eruit ziet
- teken wat je op het toneel gezien hebt
- teken de maan en de aarde. Hoe groot is de maan en hoe groot is de aarde
- en de zon? Wat denk jij? (de maan is 4x kleiner dan de aarde) (de zon is meer dan 100 keer groter dan de aarde)

Plak een ladder naar de maan.

Benodigheden: grote teken/schilderpapier. Blauwe verf/ecolinerwaterverf. Gele verf voor de sterretjes en grijs (of geel of hoe je de maan ook wil schilderen..) Ijslolliestokjes.

Laat de kinderen een groot vel beschilderen met de kleur van het heelal (blauwe verf) Als het enigszins droog is mogen ze er een maan op schilderen. Geel of grijs of misschien oranje.... Daarna mag er een ladder van ijslolliestokjes tegen de maan aan geplakt worden. Je kunt het uitbreiden met een foto van jezelf op de ladder te plakken of van je moeder (moederdag idee) of van je vader. (vaderdagidee)

Vaderdag of moederdag idee

Wij hadden hetzelfde idee

Ladder naar de maan 4+

Ila van der Pouw

Drama opdrachten, Spel ideeën

Spelvorm op improvisatie

Spelopdracht

Het spel begint met één speler. Geef aan in welke situatie deze eerste speler zich bevindt. Bijvoorbeeld: hij wil gaan zwemmen en wacht op zijn vriendje.

Vraag aan de leerlingen wie de eerste speler wil zijn. Laat de eerste leerling spelen alsof hij wacht op zijn vriendje. Geef aanwijzingen wat je doet als je staat te wachten.

Vraag wie van de leerlingen in het spel mee wil spelen. Laat ze dat aangeven door hun vinger op te steken. Op uw teken mag de tweede speler in het spel mee gaan spelen. Bijvoorbeeld het buurmeisje dat vraagt of ze ook mee mag gaan zwemmen of je kleine broertje die vraagt waar zijn nieuwe vrachtautootje staat. Als de tweede speler duidelijk heeft gemaakt wat zijn rol in het spel is, mag de derde en daarna de vierde en de vijfde tot de zesde (het vriendje dat de afspraak had) er een einde aan verzint.

Doel is dat alle kinderen hun eigen rolletje spelen.

Bespreek ook met de kinderen:

- of er goed naar elkaar geluisterd en gekeken werd;
- of er gereageerd werd op de komst van een nieuwe speler;
- of duidelijk werd wie de spelers waren en wat ze kwamen doen;
- welke verschillende rollen er waren;
- en welke rollen hadden er nog meer in kunnen voorkomen

Spel met uitbeelden

Vertel de kinderen dat u een reis naar de maan gaat maken. Op de maan woont het maanmannetje. Daar is het leven anders dan op de aarde. De kinderen nemen iets mee van de aarde om aan het maanmannetje te laten zien.

U zit in de kring. Het eerste kind moet uitbeelden wat het meeneemt.

Bijvoorbeeld een tandenborstel. Er mag door de groep niet geraden worden wat het is. Ze moeten goed kijken. Het tweede kind herhaalt de uitbeelding (de tandenborstel) en daarna beeldt het uit wat zij/hij meeneemt. (bijv. Een knuffel) Daarna herhaalt het derde kind wat er meegenomen wordt (tandenborstel, knuffel) en voegt er zijn/haar uitbeelding aan toe.

Ga door tot er 4 of 5 kinderen geweest zijn en leg het spel dan stil. De kinderen vertellen zelf om de beurt wat ze hebben uitgebeeld. Daarna gaat het spel verder met de volgende kinderen. Die beginnen opnieuw. Steeds maar 4 of 5 keer uitbeelden wat er meegenomen wordt.

Napraten over de voorstelling

Na de voorstelling

Naar aanleiding van de voorstelling houdt u een gesprek met de leerlingen. U kunt dan de volgende vragen stellen:

- Waar speelt het verhaal zich af?
- Waar ging het verhaal over?
- Hoe eindigt het verhaal?
- Wie kwamen er voor in het verhaal?
- Hoe kwam Josefien op de maan terecht?
- Hoe kwam tante Lola op de maan terecht?
- Wat was het werk van tante Lola?
- Wat is het verhaal wat tante en Josefien hebben geschreven?
- Was de maan echt?
- Bestaat het mannetje van de maan?
- Waar zou de astronaut nu zijn?
- Voelt Josefien zich nog steeds alleen?
- En het maanmannetje?
- Wat zijn Cas en Pol?

Poppenspelopdracht

Vraag de leerlingen door hoeveel mensen de voorstelling werd gespeeld. Vertel ze:

De poppenspeelster gaf de verschillende poppen hun eigen stemmen. Terwijl ze hen ook bewoog met haar handen, sprak ze met de stem van de pop. Zelf sprak ze ook tegen de pop als ze haar eigen rol, die van tante Lola speelde. De poppenspeelster veranderde dus steeds haar stem: in die van Josefien, van de astronaut, van de sterren en van het maanmannetje. Dit is best moeilijk, maar iedereen kan het oefenen.

Neem drie handpoppen of knuffels. Neem er zelf 1 en geef de twee anderen aan twee leerlingen. Ga met de poppen voor de groep staan in de buurt van de twee leerlingen. Speel zelf een klein stukje. Vraag aan de pop hoe hij heet. Gebruik een hele andere stem (hoger, lager, door je neus) als u uw pop laat antwoorden.

Dan vraagt u aan de leerlingen met de poppen hoe hun poppen heten. Waar ze wonen etc.

Als de leerlingen hebben gespeeld geeft u de poppen aan twee andere leerlingen. Met hen speelt u hetzelfde poppenspel.

Als het spelen goed gaat geeft u uw pop ook aan een leerling. Deze stelt dan de vragen aan de andere twee poppen.